

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknel minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknel:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal 16.— | nyolcad oldal ... 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Kérésünk a képviselőkhöz.

Barabás György sárvári kath. igazgató-tanító az országgyűlési képviselő urakhoz a következő szövegű kérelevelek szétküldését javasolja:

Nagyságos Országgyűlési Képviselő Úr!

Emberi erőt meghaladó kitartással, a legnagyobb nélkülözések között, de mindig a jobb időkben bízva s hazája iránt törhetlen hűséggel, rajongó szeretettel élt szent hivatásának a magyar tanító.

Látta lefolyni a nagy átalakulásokat, melyek a vele egyképzettségű tisztviselőket, kikkel azelőtt társadalmilag is összetartozott, messze előretolták a szépen megépített ranglétrán; sőt látta, hogy hivatalnokai polera emeltetnek oly munkaszerepek is, melyeknek alig van az állami életre valami kihatásuk s e polcokon négy középiskolát végzett ifjak is beállítatnak a tisztviselői sorba. Látta, hogy egyfokozatú képzés mellett ugyanazon munkakörben sokszor lényegesen kedvezőbb viszonyok között az állami tanítók magasabb fizetési minimumot élveznek. Ő pedig, akinek képzettsége legalább is azonos az érettségi végzettséggel, ő maradt a nemzett mellőzöttje, aki nyomoruságos fizetése mellett irigyelni kénytelen még az irodai szolga bérét is, mert ez is több, mint az övé.

A négy középiskolai osztályon felül négy évi tanfolyamot is kell a tanítónak végeznie, alapvizsgálatot tennie s egy-két évi gyakorlat után jelentkezik tanítóképesítőre, hogy oklevelét megszerezze. Kélvén hivatása terére, a nemzet jövő reményét, a haza fejlődező polgárait veszi gondozás, nevelés, tanítás alá. Övé a legszebb feladat, a legnemesebb és legterhesebb és az ő munkájának a bére legkoldusabb. Tőle várja a nemzet a felvirágzását, tőle várja az állam az erősödését, tőle várja a társadalom a kulturális és gazdasági föllendülését és ő kénytelen szegény családjával együtt nélkülözni!...

Nagyságos Országgyűlési Képviselő Úr!

Az összes magyar néptanítók kétharmada, mintegy húszezer kath. néptanító nevében, a kath. tanítók III. orsz. kongresszusa megbízásából s mint a kath. tanítóság hivatalos képviselője emeli szavát a tisztelettel alulírt Országos Kath. Tanügyi Tanács; méltóztassék a törvényhozás első teendőjeül a magyar néptanítók anyagi sorsának rendezését kitűzteni s a lehetőség szerint méltányosan megoldani!

A magyar kath. tanítói kar teljes bizalommal viseltetik a nemzeti kormány iránt, számol az ország helyzetével; a legvégső fokig kész mérsekélni igényeit; nem kíván mást, mint oly sors biztosítását, amelyben hivatását a nélkülözések elhárításával lelkesen teljesíthesse!

E legmérsékeltőbb kívánalmait a kath. tanítók karnak a következőkben bátorodunk tisztelettel előterjeszteni:

1. Bármely hazai nyilvános állami, községi, felekezeti, vagy nyilvánossági joggal bíró alapítványi, uradalmi, társulati és magán-népiskola tanítója köztisztviselőnek minősíttessék, az iskola jellegének érintése nélkül.

2. Mivel a tanítói oklevél az érettségi bizonyítvánnyal legalább is egyenértékű, Magyarország összes okleveles és a magyar nyelvet tökéletesen beszélő, hazafias tanítói, tekintet nélkül arra, hogy milyen jellegű iskolánál működnek, a tisztviselői rangsor XI., X. IX-dik fizetési osztályába az 1904. évi I. t.-c.-ben meghatározott személyi pótlékok alkalmazása mellett, szolgálati idejük méltányos figyelembevételével besoroztassanak és a rangsornak megfelelő fizetésben, személyi pótlékban és lakásbérjáruléokban részesíttessenek; ellenben a hazafiatlan elemek semminemű fizetésjavítást vagy segélyt ne kapjanak. És az utóbbi büntetést a megyei közgazgatási bizottság állapítsa meg.

A hazafias hitvallásos iskolák megrédelmestessenek, mert a magyar nemzet politikai és társadalmi helyzete igazolja, hogy az autonómia az iskolai nevelés és oktatás körében is a magyar nemzeti élet és szellem védőbástyája. Ezt igazolja

II. József uralkodásának története és igazolják az 1849 utáni idők is.

3. Az 1893. évi IV. t.-c. akként módosíttassék, hogy a tisztviselő fogalma alá az elemi, polgári és felső népiskolai tanító (nőtanító) kifejezetten befoglaltassék.

4. Ahol az iskolafentartó a rangsornak megfelelő fizetést a tanítónak megadni nem képes, az 1893. évi XXVI. t.-c. 10., 11., 12., 13., 14. §-aiban kifejezett határozmányok érvényben tartása mellett a tanító mostani, díjlevélileg megállapított fizetését az államkincstár a rangsornak megfelelőleg kiegészíti.

5. *A hazafias felekezeti és községi iskolafentartók iskoláik fejlesztésére és a kornak megfelelő felszerelésére, tehát új tantermek föllállítására és új tanítói állások szervezésére indokolt előterjesztés alapján méltányos államsegélyben részesülnek.*

6. A kántori állás egészen külön hivatal lévén, melyet különösen népesebb községekben a tanítói állástól mind-mind sűrűbben különválasztanak, a kántori jövedelem ne tekintessék tanítói fizetésnek, épen úgy, mint ahogy azoknál az állami tanítóknál sem tekintik annak, ahol a kántori teendőket ők végzik s az azért élvezett fizetést az állam nem tudja be a fizetés összegébe és mint ahogy törvény szerint a nyugdíj megállapításánál sem számítható be.

7. A tanítói fizetések kiegészítésére adott államszegélyek és a korpótlekek a tanítónak saját kezéhez utalványoztassanak, töröltetvén az a rendelet, hogy az állami segítségeket a tanítók az iskolaszéki elnöktől vegyék föl.

8. A terménybeli fizetések töröltessenek el, illetőleg a terményválság az egész vonalon — záros határidő alatt — keresztülvendő; a földhozam tiszta kataszteri becsérteke pedig egységesen állapítandó meg.

9. Minden legalább két tanítóval bíró, népiskolánál 400—600 korona fizetéstöbblet adassék az igazgató-(vezető-)tanítónak, mely többlet a nyugdíjba is beszámíttassék.

10. Az új népiskolai törvény kötelezzen minden iskolafentartót, tehát magát az államot is, az előző szolgálat beszámítására.

11. A gazdasági ismétlőiskola külön szakiskola lévén, az abban működő összes tanítók személyi járandósága, az iskola jellegére való tekintet nélkül, egyenlő alapon rendeztessék.

12. A szolgálati évek száma szállíttassék le 35 évre.

13. Minden iskolafentartó köteleztessék az új fizetésrendezési törvény szerint a tanítói fizetéseket 1907. január hó 1-től számítva kiegészíteni, illetőleg államsegély útján való kiegészítés iránt az eljárást megindítani.

14. Az országos tanítói nyugdíjtörvény e fizetésrendezés alapján még az 1907. év folyamán módosítandó.

15. Végül: az egyenlőség elve a törvényben kifejeztessék, mert az egyenlőség alapján való támogatásra az ország minden nyilvános is-

kolájának hazafias tanítója rászolgál s megérdemli, hogy az állam valamennyinek egyenlő mértékkel mérjen. Ebből kifolyólag a kormánytól joggal várják a nem állami tanítók is azokat a vasúti kedvezményeket, amelyeket állami kártársaik már régóta élveznek.

Nagyságos Országgyűlési Képviselő úr!

Imé elősoroltuk a katolikus tanítók kívánságát, melyek az ország összes tanítóinak legmérsékeltőbb kívánságaival egyeznek és az egyenlő fokozatú képesítés és kötelezettség, hivatás mellett minden magyar tanítóra nevez az egyforma anyagi elbánást kéri, mert ez úgy pedagógiai, mint nemzeti szempontból is egyedül igazságos, méltányos mód a magyar tanítói kar szükséges nyugalmanak és odaadó hivatássonak visszaállítására. Ha különbség marad ezután is tanító és tanító között az iskolák jellege szerint, ez a körülmény minden fizetésjavítás mellett sem idézi elő azt a békés és nyugodt lelkiállapotot, amely szükséges ahhoz, hogy minden magyar tanító mélyen szántó munkát végezzen a nemzeti köznevelés mezején.

Méltóztassék e kívánalmakat törvényesen érvényesíteni s a tanítói kar visszanyeri megbémult életerejét és a magyar állam megerősödése, nemzetünk kulturális és gazdasági föllendülése bő ellenértékkel fogja halásan megtéríteni a tanítók sorsa javítására fordítandó áldozatokat.

Mély tisztelettel

Nagyságos Országgyűlési Képviselő urnak stb.

A Halász-féle röpiratról.

A «Népnevelő» múlt heti számában megemlekeztünk Halász Ferenc miniszteri tanácsos röpiratának azon részéről, melyben a hitválasztásos képezdéről és a tanítókról általánosságban mint a nemzeti oktatásra nézve értéktelen tényezőkről nyilatkozik.

Ezen nyilvánvalóan elfogultságból származó kijelentést erőlyesen visszautasítottuk; de visszautasította azt *Molnár János* praelátus, országgyűlési képviselő és ez ügyben a kultuszminisztert meg is interpellálta. Mire gróf *Apponyi* legnagyobb meglepődésünkre és örömünkre, nyomtatékosan kijelentette, «hogy a röpiratról csak megjelenése után szerzett tudomást, az abban foglaltakkal nem azonosítja magát, sőt ellenkezőleg, a katolikus képezdékre vonatkozólag egészen nyíltan kijelenti, hogy olyan katolikus képezdéről, mely hazafiság tekintetében a legmesszebbmenő követelményeknek meg ne felelne, tudomása nincs. Tanügyi politikát addig amíg én ezen a helyen vagyok, ebben a minisztériumban senki más nem fog csinálni, mint egyedül én».

Molnár praelátus interpellációja. T. képviselőház! A vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak van egy előkelő hivatalnok, aki annyira meg tudja mindig a mindenkori kultuszminiszter

uraknak kegyét és pártfogását nyerni, hogy folytonosan emelkedik rangban és tekintélyben. Ez az előkelő hivatalnok: Halász Ferenc kultuszminiszteri tanácsos «Magyar nemzeti állam és népoktatás» címen röpiratot írt, melyben az úgynevezett felekezeti, vagyis hitvallásos iskolákat teljesen leteszi, úgyszólván, még a ruháit is lehúzza róluk.

Többek között ezeket mondja (olvassa): «A hitfelekezeti tanítóképzésben tanítói képeztést nyert ifjúság nagy része sem készülség, sem hivatás, sem pedig hazafias megbízhatóság tekintetében nem állja ki a versenyt az állami képezdekből kikerült tanítói karral. Minthogy pedig a képesített tanítók túlnyomó nagy számban a felekezeti képezdekből kerülnek ki, a népiskolákban is ezek foglalják el nagyobb mérvben a teret. Népoktatásunk különösen az iskolák belső életében megnyilatkozó fogyatéksága nagyrésztben a felekezeti képzőkből kikerült, hiányosan képzett, nem megbízható tanítói kar működésére vezethető vissza.»

Ha igaz volna e vád, méltán arcunkba hajtana a vért és pirulva kellene az ország színe elé állanunk. Azt a vallást, amely e nemzet bölcsőjét ringatta; azt a vallást, amely vész és vihar között sem ejtette ki soha kezéből a magyar nemzeti eszme zászlaját, azt nemcsak fennen lobogtatta, de folytonosan igyekezett számára elméket, sziveket és tért hódítani, azt a vallást, mely ezer esztendőn keresztül tanítóknak és tanulóknak egyformán dörögte fülebe tiszteld apádat és anyádat, de még anyádnál is jobban közös anyádat, hazádat; ezt a vallást gyanúsítja meg a miniszteri tanácsos úr, mely inzultust eltűrni nem akarjuk. Vagy igazak ezek a vádak, vagy nem. Ha igazak, t. miniszter úr legyen kegyes, nyíltan itt a Ház előtt, az ország színe előtt felsorolni számszerint és névszerint azokat a katolikus képezdeket, melyek hazafiatlan üzelmeket folytatnak. (Élénk helyeslés.)

Simonyi-Semadam Sándor dr: Adjon elégtételt!

Apponyi Albert gróf válasza. T. Ház! Biztosítom a t. képviselő urat és biztosíthatok mindenkit e kérdésben, hogy a vezetésem alatt álló minisztériumnak hivatalnokai az én bizalmamat addig és oly mértékben fogják bírni és megtartani, amely mértékben kötelességüket híven és buzgón teljesítik. Tanügyi politikát azonban ebben a minisztériumban senki más nem fog csinálni, csak én. Ez a röpirat privát tény, arra megbízást nem nyert, ennek tartalmával én nem azonosítom magam. Az én tetteim és nyilatkozataim szerint méltóztassék politikámat megítélni. (Élénk helyeslés.)

Halász úr nyilatkozik. Halász Ferenc a lapokban nyilatkozatot tett közzé, mely távolról sem igazolja azt, hogy nincs rosszakarattal a hitvallásos iskolák iránt, az egész csak szerecsenmosdatás. Vagy vonja vissza férfias nyíltsággal állításait, vagy bizonyítson. Ha igaz az, a mit írt, akkor önmagát és a multak kormányait ter-

heli súlyos váddal s mint akik a törvényt végre nem hajtották, parlamenti vizsgálatot érdemelnek. Hasonló körülmények között pedig a legkisebb rangú tisztviselő is, ha kötelességeit éven át elmulasztja, fegyelmit, illetve elmozdítást érdemel. Hogy pedig senki jóizlését ne sértsük, ideiglatjuk az 1879. évi XVIII. t.-c. 2. §-át: 1882. évi június 30-tól kezdve tanítói oklevelet senki sem nyerhet, aki a magyar nyelvet beszédben és írásban annyira el nem sajátítja, hogy azt a népiskolákban taníthassa. 3. §. A már hivatalban levő egyének a jelen törvény hatályba léptétől számított négy év alatt kötelesek a magyar nyelvet — ha azt nem bírnák — elsajátítani, hogy azt a népiskolákban tanítani tudják. *E rendelkezések szigorúan betartandók.* Az 1868. évi XXXVIII. t.-c. 15. §-a pedig azt mondja: ha a 11., 12., 13. szakaszokban foglalt föltételeket a hitfelekezetek főhatóságai a kormány által félevenként történt háromzbeni megintés után sem teljesítenék: a kormány közös községi iskola felállítását rendelheti el; s a község felhatalmaztatik azon hitfelekezetekre is kivetni a törvényben megállapított iskolaadót, melyek a fent érintett szakaszokban foglalt feltételeket a mondott háromszori megintés után sem akarják teljesíteni.

Ezek után tiszteletteljesen kérdezzük: megkövetelte-e a tanácsos úr évenként a tanfelügyelőktől ama bizonyos 3371 felekezeti iskola megintését? Mily eredménnyel? Miért nem utasította őket a törvény szigorú betartására? Miért nem intézkedett a kötelességmulasztó tanfelügyelőkre vonatkozólag, midőn tizenkét évi vezetés után épen most jött ilyen szomorú adatok nyomára? Tett-e intézkedést a törvény végrehajtására tizenkét év alatt a hazafiatlan iskolákkal és tanítókkal szemben? Ha mind e kérdésekre megnyugtató választ tudnék kapni, akkor az egész röpirat egy nagy tévedés: vagy ha igazak a vádak, kit ér előbb a felelősség, a hitvallásos iskolákat, vagy a törvény rendelkezéseinek eleget nem tevő közegeket?

Mert mit ér a törvény, ha végrehajtásáról nem gondoskodnak azok, akiknek a törvény végrehajtása a kötelességük. Itt a forrása a panaszoknak. Nem a hitvallásos iskolák intézménye rossz, hanem az állami ellenőrzés volt a 30 év alatt elnéző és az vádolható a magyar nemzeti nevelés érdekeinek elhanyagolásáért.

Urbányi.

Egy sikerült havi tanácskozmány nyílt kérdésekkel.

Kalocsa híres nemesak nagy tudományú s nemesszívű hazafias érsekeiről, hanem magas fokon álló intézeteiről is. Talán azt lehetne mondani Kalocsáról, hogy ez a kath. iskolák metropolisa. A kiváló tudós jézustársasági atyák szigorú, de

szeretettel párosult böles és lelkiismeretes vezetése alatt álló gimnázium talán páratlan az országban. Grófok, bárók és más előkelőségek küldik ide fiaikat az ország minden megyéjéből. Oly hatalmas épülettömb, mint az itteni apácázárda, melyben a mai nevelés minden fokozata, az óvodától a polgári nőtanítóképzőig képviselve és mintaszerűen vezetve van: alig található máshol. A férfitanítóképző hírnevéhez sem kell semmit tolnanom. Nagy pedagógusokban sem szűkölködünk. Petrovátz Józsefet, a nevelési intézet páratlan nemesszívű és nagy pedagógiai képzettségű igazgatóját, valamint Dreisziger Ferenc képezdei tanárt, mint nagy pedagógust, az egész országban ismerik a kath. tanítók.

Ilyen fényes háttér és jötekonyan ható környezet mellett az itteni kath. elemi városi iskolákra is mintegy ráragad a vonzó jó példa. Legjobban jellemzik ezeknél a szellemi nivót a havi tanácskozmányok, melyek a mindig tanügyi légkörben működött Boromisza István prépost-kanonok urnak szakavatott és tapintatos vezetése alatt tartatnak. Az embernek örül a lelke, midőn azt a szellemi pezsdületet, azt a friss vérlüktetést látja, mely minden tagnak ereiben mozog. A tárgyalásra fölvetett kérdéseknek esontjaiból a velőt is vizsgálat alá veszik. S mindezt a kath. nevelés szent ügyének érdekében önzetlen buzgalommal teszik.

Belekezdünk (még őszkor) az új tantervnek a régivel való összehasonlításába. Az anyagnak tantárgyankint és osztályonkint való órák szerinti szétosztásába, mindenütt az odatartozó módszertani kérdéseket beleszöve. Persze roppant lassan haladhattunk, mert egy-egy fölvetett eszméhez sok hozzájáruló van.

Nagyon érdekes vita fejlődött ki az I. osztálybeli írás-olvasási anyagnál. Az egyik tanító fölvetette az a kérdést, hogy mikor kezdjek az első osztályban a tintával való íratást? Erről az új tanterv nem szól s így szabad útja lehetett a különvéleményeknek. Egyik tanító amellet érvelt, hogy elég, ha írónal írnak a tanulók irkába és a vizsgalapokba is. Szerinte a kis gyermekek még ügyetlenek, bekenik a tintával kezüket, ruhájukat és az írást. Nagyon alapos és hosszas vita után ki lett mondva, hogy az I. osztályban is kell tintával íratni s ezt legkésőbbben a kisbetűk elvégzése után meg is kell kezdeni. (Ezzel nincsen az mondva, hogy hamarább nem szabad belekezdeni.)

Kaloesa.

Resli István.

(Vége köv.)

IRODALOM.

A Szent-István-Társulat Naptára. A Szent-István-Társulat 1907. évi naptára most hagyta el a sajtót. A naptárkiadás a Szent-István-Társulatnak legősibb vállalkozása: mert 1848-ban, keletkezése pillanatában az volt első dolga, hogy naptárt adott a keresztény közönség kezébe. A naptárt sokáig adta ki évről-évre, majd egy ideig szünetelt ez a vállalat, míg pár év előtt újból megjelent a Szent-István-Társulat naptára. A Szent-István-

Társulatot tehát a keresztény naptár kiadásában újszólván az úttörő dicsősége és joga illeti meg. Naptárát azonban mégsem ez teszi ajánlatossá, hanem gazdag tartalma. Mert Németh Gyula plébános, a naptár szerkesztője, a legkiválóbb katolikus írókat toborozta össze. Így dr. Csáorszky István, aki éveken át a jeruzsálemi osztrák-magyar zarándokház igazgatója volt, arról ír, mikép ünneplik meg a karácsonyt a nagyvilágban és Bethlehembben. Dr. Karácsony Imre szent Imre herceg életrajzát írta meg, aminek most különös aktualitása van. Szuszai Antal az anyai méltóságról ír: dr. Sebők Imre, a világot körülutazott fiatal pap, erről a földkörüli újáról mond el reppant érdekes dolgokat «Sebtében a nagy világ körül» cím alatt. Dr. Tell Anasztáz Bosznia, Hercegovina és Dalmácia nevezetességeit ismerteti. Dr. Giesswein Sándor a naptárban is a keresztény szocializmus eszméit hirdeti «Szociáldemokrácia és keresztényszocializmus» cím alatt. Erdősi Károly kedves költeményt írt «Jőjjetek hozzám mindannyian» címmel. Huszár Károly a szociáldemokratákat mutatja be valódi mivoltukban. Ezekon kívül a naptár nagy részét foglalják el a gazdasági oktatások, melyeknek nagy hasznát veszi a falusi nép: továbbá az ügyes-bajos dolgokban való oktatás. Bőségesen van gondoskodva mulattató anyagról is. A Szent-István-Társulat naptárának ára 80 fillér: de a Szent-István-Társulat összes tagjai a naptárt tagilletményül kapják. Különösen előnyös ez a Szent-István-Társulat pártoló tagjaira nézve, kik a két koronás tagsági díj fejében többrendbeli könyvön kívül ezt a becses naptárt is kapják. Tömegesebb megrendeléseknél árkedvezményt ad a társulati kiadóhivatal.

Katolikus Hitoktatástan. Sipos A. Felix, tanítóképezdei hittanár. Esztergom. Buzárovits G. 1906. 400 old. és XXVIII rajz. Többfelé ismertették már ezt a hasznos művet. Illik tehát, hogy a «Népnevelő» ismét megemlékezzék róla. Már csak azért is, mert a cibbeli dedicatio szerint tanító- és tanítónő-képzők, sőt tanítók és nevelők számára is íródott. Képezdei hittanár írta, hitoktatástant írt, tehát annyiban érdekli a «Népnevelőt», amennyiben a tanító résztvesz a hitoktatásban. A szerző az életbe is elviendő iskolakönyv gyanánt — igaz, rendkívüli terjedelemben, de aránylag annál olcsóbb áron, 4 koronán — már a képző IV. osztályú növendékeinek a kezébe kívánja adni, hogy a hittanok ne csupán gépies emléztetői, hanem a paphitoktatónak öntudatos segítőtársai legyenek. Sőt szükség esetén a hitoktatásnak egész éven át is önálló vezetői. Az iskolák terjedésével nem arányos a papság létszámának emelkedése — talán eljön a szükség ideje, hogy Pesten egyetemi hallgatók és tanárok — amint hogy ajánlkoznak is — másutt pedig a tanítók állnak helyt a paphitoktatókért. Milyen jó akkor nem vakon, hanem ily könyvvel fölfegyverkezve nekimenni a munkának. A könyv I. harmadában mindenelőtt a hitoktatás kézzelírt történetét ismerjük meg. Az itt foglalt és a hitoktatásra vonatkozó püspöki meg miniszteri rendeletek sok üdvös és jogi meg anyagi szempontból is fontos utmutatással szolgálnak. Hasznát vehetjük! A II. részben, az elméleti hitoktatástanban az általános oktatástant és hitoktatástant különlegességeihez szabva találjuk fel. Sok olyat olvas itt a tanító — pl. a gyermeki lélek tanulmányozására és vezetésére vonatkozólag — amit másutt így nem olvashatni. Tömörségével kiténik, a többi résznek aránytalanul nagy terjedelme mellett azonban kéri a hitoktatás módszere. A biblia, katekizmus, szertartástan, egyháztörténelem és a szentek történetének (kitűnő népi iskolai ének!) konkrét tanításmódszerét adja. Ez a legfontosabb része. Aki röviden szeret végezni, a hitoktatás praxisát elsajátítani, az azt a részt fogja átlapozni. És nagyon de nagyon hamar végezne vele! Nem úgy a Gyakorlati Hitoktatástanban, ahol az ima és ének gyakorlása, istentiszteletek, sőt még a harangjelések ismertetése is szerepel. (Ne tessék megijedni, nem holmi kántori köteles harangozásáról van szó!) Hanem a szentégek fölvetelére való előkészítés (bérmálás, áldozás) és a vakok, katonák stb., a kath. hitre térők oktatása után — megemlékezik a kántori teendők végzéséről is. A XXVIII. kép pedig a hitoktatásban szereplő egyes tárgyakról,

a keresztől, a papi ruhán át a kálváriáig így csoportosítva az egyszerűtől a nehezebbik novum és sok örömet szerez a gyermekeknek. Hogy irodalmi szempontból a legújabb német katechetikai írományoknak mellőzése miatt talán nem elég előkelő e mű, az a mi átlagos igényeink között használhatóságáról nem sokat von le. A legnagyobb szeretettel ajánlhatjuk a nagy lelkiismerettel írt és önzetlenséggel kiadott, fűdvös utbaigazításban gazdag munkát. Megrendelhetni akár a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében, akár a szerzőnél Esztergomban *Töttyös Miklós dr.*

VEGYESEK.

A Szent-István-Társulat választmányi ülése. A Szent-István-Társulat igazgató-választmánya gróf *Zichy* Nandor elnökletével ülést tartott. *Erdősi* Károly társulati igazgató bemutatta a pártoló tagok ideai tagilletményét, melyhez tartozik: a Szent-István-Társulat naptára 1907-re, szalézi Szent Ferenc «Filoteá»-ja dr. Platz Bonifác fordításában, Öveges Kálmán «*Uj Kis Tükör*» című népszerű természetana, végül Horváth Ev. János «*A babona*» című mulattatóan oktató könyve. A Szent-István-Társulat ezzel az ideai pártoló tagilletményével nagy áldozatot hozott s reméli, hogy áldozatkészségét méltatni s pártoló tagjai számának gyarapításával viszonzni fogják. *Erdősi* Károly igazgató ezután a jövő évi pártoló tagilletmény műveire nézve tett előterjesztést. Javaslatát a választmány elfogadta s így lehetővé válik, hogy a jövő évben a pártoló tagilletmény igen korán kerül szétküldésre. Már itt megemlíthetjük, hogy a jövő évi pártoló tagilletményben lesz egy épületes könyv, mely e katekizációk egyházát ismerteti, oly vonzó előadásban, hogy azt a «*Galiola*» vagy a «*Quo vadis?*» mellé lehet majd állítani. Lesz továbbá egy oktató könyv arról, miképpen kell a gyógyító növényeket természetien, értékesíteni és használni. Sok falusi embernek ezzel új kenyérkeresetre fog ez a könyv utat mutatni. A rendes tagok sorába fölvették a következő tanítók: Keresztény Iskolatársulatok Igazgatósága Nyitraújvárnál: Kiss Sándor kántortanító Dör: Római kath. főgimnázium Vörösmarty-önképzőkörre Gyulafehérvár; Hanzély Ferenc i. h. lelkész Ludrófalva; Gálos Rezső Bibarcfalva; Haméder Károly tanító Kalocsa; Római kath. polgári leányiskola Marosvásárhely; dr. Pastinszky István fővárosi tanár Budapest; Iskolánövérsek Temesvár: Szent Orsolya-rend polgári leányiskolája Győr.

Tanítógyűlés. A «*Pozsonyvidéki róm. kath. népművelők egyesülete*» f. év és hó 29-én Pozsonyban, a Csáky-terti kath. iskola tornatermében rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés tárgyai voltak: 1. A tanítók fizetése. 2. A tanítók vasuti kedvezménye. A gyűlést *Zandt* Ödön elnök vezette.

Vas vármegye a tanítókért. Vas vm. állandó választmánya nov. 23-iki ülésén Udvarhely vármegyének a tanítók fizetésrendezése ügyében a képviselőházhoz intézendő feliratát *Barabás György* egyházmegyei tanító-egyesületi elnök és köztörvényhatósági bizottsági tag beadványával együttesen tárgyalta s hosszas vita után *Esső Imre* dr. nak az egységes állami képzésről szóló indítványával szemben, mely Herbszt Géza alispán szerint is a felekezeti képzők érdekeit érintené, *Eredics Ferenc* kir. tanácsos indítványát fogadta el, mely szerint Vas vármegye külön felirattal fogja kérni a képviselőházat az összes tanítószolgálat fizetésrendezésének megalkotására. A 26-án megtartott rendkívül népes vármegyei köztörvényhatósági közgyűlés az állandó választmányi határozati javaslatát fogadta el.

Iskolaszentesítés. Vállaj (Szatmármegye) községben a hitközség erejéből épített emeletes szép iskola, amely valóban uralkodik a község felett, rendeltetésének átadott. A hivatalos fölülvizsgálat megejtése után f. hó 11-én vasárnap d. e. 9 órakor a hivek körmenetileg vonultak az új iskola épületbe, hol *Mattaszkovszky* Miklós plébános végezte az ünnepélyes megáldást. Ennek megtörténte után hatalmas beszédet intézett a hivekhez, melyben

bizdította őket kath. iskolájuk bármily anyagi áldozatok árán való megtartására és gyermekeiknek pontos iskoláztatására.

Szerkesztői üzenetek.

Adakozunk az országos kath. tanítói árvaházra. A jövő évi adományok dr. Walter Gyula praeditus-kanonok elnökhöz küldendők Esztergomba.

P. M. A díjlevélben megjelölt forrásokból befolyó jövedelem törvényesen megilleti, a minimumon felül befolyó jövedelem is: mert viszont az az eset is előállhat, hogy egyik-másik tételnél a minimumot sem éri el az évi jövedelem. — **L. F.** A gazdasági ismétlő iskolában külön díjazás nélkül csak ez esetben kötelek tanítani, hogy ha erre díjlevélben kötelezve volna. — **T. M.** Elküldetjük. — **Sz. I.** Csak a kath. tankönyvvizsgáló bizottság által engedélyezett tankönyveket ismertetünk. — **R. I.** Ajánljuk Dreiszignr Ferenc «Lakóhelyismeretek» c. vezérkönyvét, ebben megtalálja az I.—II. oszt. beszéd- és értelemgyak. anyagát. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében is Budapest, IV., Kecskeméti-utca 4. Ára 2 korona. — **N. J.** Igen, mint a hitvallásos iskola tanítói nem vettek részt. Ezek hivatalos testülete az egyházmegyei tanító-egylet, avagy az esperesi tanítói kör. — **N. Zs. B.** Mindenesetre méltányos, hogy a főtanító tiszteletdíjban részesüljön. A fennálló szabályok e tekintetben nem intézkednek: a tiszteletdíjak meghatározása teljesen az iskolafőntartó elhatározásától függ. — **Z. A.** Elkésve érkezett. — **D. D.** Elküldetjük.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Tvrdomeszticen (Nyitra m.) róm. kath. osztatlan népiskolánál pályázat hirdettetik. Jövedelme: Község pénztárából 184 kor., tankötelesek után a 4 kor., összesen 230 kor., alapítvány 136 kor., föld haszonbérlete 50 kor., 800 koronáig való kiegészítésre az államsegély utalványozva van, folyósítva még nincs. Lakás áll: 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra. Kellően felszerelt kényvek *Markovics Ferenc* pléb. iskolaszéki elnökhöz Prasicra küldendők. Tannyelv magyar-tót. Pályázati határidő *dec. 4-én.* 720 2—2
Az állás azonnal elfoglalandó.

A **visegrádi róm. kath. iskolaszéki** pályázatot hirdet üresedésben levő másodtanítói állásra. Javadalmazás: 700 kor. évi fizetés, 100 kor. ideiglenes drágasági pótlék a hitközség pénztárából, egy öl kemény tűzifa, egy butorozott szoba. A megválasztott köteles: 1. a reabizított osztályt vezetni, 2. a gazdasági vasárnapi ismétlőiskolát ellátni, 3. a kántor akadályoztatása esetén a kántori teendőkben segídezni, miért is az orgonálásban jártassággal bírjon, 4. német nyelv tudása kívánatos, 5. a választás napján f. évi december hó 6-án személyes megjelenés kériük. A pályázati határidő *dec. 5.* A pályázati kérvények a visegrádi plébániai hivatalhoz küldendők. *Hófer Jenő* h. pléb., egyházi elnök. 736 1—1

Alsóbágyoni (u. p. Csábrág-Varbók, Hont m.) magyar-tót nyelvű osztatlan iskolánál róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetetik. Jövedelem: államsegély 212 kor., készpénz 138 kor., szántóföld és legelő 18 magyar hold, mivelik a hivek, párbér: 6 hl. búza, 4 hl. rozs, 21 hl. zab, ostsütésre egy pozsonyi mérő buza, 13 méter hasábfu. 6-5 mm. széna, stóla körülbelül 70 kor.

természetbeni lakás, gazdasági épületekkel, kerttel. Kérvények *dec. 15-ig* alulírottához küldendők. Orgonalmi tudó tanítónők is pályázhatnak. Az állás választás után azonnal elfoglalandó. *Morávek Boldizsár*, plébános. 747 1—1

Egri érseki megye

A nyiregyházi róm. kath. egyháznál segédkantori állás betöltendő. Javadalom: iskola pénztárából 400 korona havi utólagos részletekben, mosáson kívül a kántornál egy butorozott szoba és teljes ellátás. Köfelesség: összes kántori teendőket önállóan végezni, az iskolás-gyermekeket énekre tanítani. Állomás 1907. *január 1-én* elfoglalandó. Erkölcsei viseletet, családi állapotot, zenei képességet és kántorságban való jártasságot igazoló okmányokkal felszerelt kérvények *december 15-ig* az iskolaszékhez küldendők. 737 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Az oroslánkői áll. segélyezett róm. kath. iskolánál megüresedett tanítói (tanítónői) állomásra pályázat hirdetik. A tanító évi fizetése 800 kor., lakás és tüzifa. Pályázni akarók felszerelt kérvényeiket az alulírottaknál küldjék be. Pruska (Trenesén m.) *Chochoš Balint* esperes-plébános. 740 1—1

Az alsóricsei plébániához tartozó 47. számban hirdetett **pasztorzavodi** tanítói állásra tanítónők is pályázhatnak. *Csajda*, plébános. 748 1—1

Pécsi egyházmegye.

Az orfői kántortanítói állásra *dec. 15-ig* pályázatot hirdetek. Javadalma 621 kor. készpénz, 4 öl hasábfá, lakás, 2 hold 1222 öl szántó, 453 öl rét s a temető füve. *Kopári Gyula* iskolaszéki elnök. 744 1—1

A dunaszekcsői róm. kath. iskolaszék újonnan szervezett tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése a hitközségtől 600 kor. havi előleges részletekben. Államsegély folyamatban. Kötelessége egy osztályt vezetni, ismétlősöket kártársaival felváltva oktatni, nemkülönben kántoriakban segédkezni. Választás *dec. 23.*, az állás január 1-én elfoglalandó. 741 1—2

Székesfehérvári egyházmegye.

Kalozon a róm. kath. népiskolánál egy osztálytanítói állás lemondás folytán megüresedett. Pályázhatnak okleveles, esetleg nem okleveles tanítók vagy tanítónők. Javadalom: egy butorozott szoba a hitközségtől fűtéssel és 200 korona. A kántortanítótól élelmezés, világítás és tisztogatás, 100 kor. készpénz. Megjegyzem, hogy a készpénzfizetés ez évben csak a december hó 1-től számítandó időre fizetetik. Ha férfi kapja meg az állást, köteles kántorizálni utasításom szerint. A megválasztott tartozik az 1—2 osztályt tanítani és pedig az előd nyomán fonomimikával. Pályázatok iskolaszék címére írva, felszerelve hozzám. Határidő *dec. 8. Radnich* i. e. 738 1—2

Szepesi püspöki megye.

Az erdősi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állásra *december 10-re* pályázat hirdetik. Javadalmazása: 800 kor. pénzben és terményekben vegyesen. Ezenkívül a szepesi püspök ur ömeltőségától is van kilátásba helyezve segélydíj. Jövőre új iskolát építenek. Ha a harangozást is magára vállalja, ezért külön 73 kor. és körülbelül 100 zsup zab jár. Tót nyelv szükséges. Koronahegy és Sasavnica fürdőkhöz egy-egy órányi távolság. Folyamodványok az iskolaszékre küldendők. Erdős, u. p. Nagyhársas (Szepes m.) 726 2—2

Szombathelyi egyházmegye.

A vasnadasdi róm. kath. osztálytanítói állomásra *dec. 12-ig* pályázat hirdetik. Javadalom: egy butorozott szoba, 640 kor. a hitközségtől, 160 kor. államsegély. Kötelessége a kijelölt tanteremben tanítani, a gyermekéket naponként szentmisére vezetni s ott rájuk felügyelni, a kántoriakban betegség esetén segédkezni. Nótanítók is pályázhatnak. Nótanító megválasztása esetén kézimunkát tanít. Az állás azonnal elfoglalandó. Iskolaszéki elnök. 750 1—1

A nagyfalvai (Vas m.) róm. kath. osztálytanítói állásra

dec. 7-ig pályázat hirdetik. Javadalom: 800 kor., butorozott szoba elegendő fűtéssel. Tanítási nyelv: magyar, német. Kötelessége a kijelölt osztályban (az ismétlősöket felváltva) tanítani és a kántoriakban segédkezni. Csak férfitanítók folyamodhatnak. Egyházi zenében jártasak előnyben részesülnek. *Iskolaszéki elnök*, Nagyfalva (Vas megye) Szentgotthárd mellett. 734 2—2

Veszprémi egyházmegye.

A zalaapáti róm. kath. iskolaszék férfi osztálytanítói állásra *december 8-ig* pályázatot hirdet. Fizetés: a kántortanítótól 600 korona, fűtés, lakás, a községtől 200 kor., a kántori teendőkből a kántort el foglaltsága esetén segítés. Egyéb kötelességei díjlevél szerint. 749 1—1

Sárdi osztálytanítóságra pályázat hirdetik. Fizetés 800 kor., butorozott szoba, fűtés, tisztogatás. Kötelességek díjlevélben. Férfitanítók pályázatai *dec. 8-ig* ft. *Stankovics József* úrhoz küldendők. 745 1—1

A **balatonedericsi** osztálytanítói állásra 1906. *dec. 9-én délelőtt 11 órára* pályázat hirdetik. Fizetése 400 kor. államsegély, 400 korona a hitközségtől. Lakás és fűtés. Kötelessége az I. és II. osztályú, valamint az ismétlőiskolai tanulókat tanítani. Akadályoztatása esetén a kántort helyettesíteni. Az állás január 1-én foglalható el. Személyes megjelenés előnyös. *Krelemen Géza* pl., iskolaszéki elnök. 739 1—1

Harmonium mahagoni fából, erős hanggal, 8 változattal, Debain-gyártmány, kápolnába és priváthasználatra alkalmas. 700 kor.-ért. eladó. Nyiregyháza, Károlyi-tér, 6. 746 1—1

== 24 nagyon csinos és dallamos ==

előjáték — Orgonazsebkönyv II. — bérmentes küldéssel csak 120 fillér. Ha a mű nem felel meg, 8 napon belül visszaveszem.

Zámbó Károly r. k. kántor,

Szeged 6.

741—3/5

Zeneművek karácsonyra!

Ájándékzeneműveknek igen alkalmasak.

Orgonára, de harmoniumra is használhatók: «Pásztoralék és pasztorál közjátékoka (Nemesovits-től) 150 frt; Ritter: Az orgonajátékok művésze. (Gyakorlati org. isk.) 180; Volckmár: Orgona-album I. (könyv), II. (középnéhez), III. (nehéz) kötetje 100; Präludium-album, 100 darabbal 0-70. — Zongorára: «Christfestbilder» 51 dal és zongoradarab diszkófényben (Stille Nacht, heilige Nacht stb.) 130; Csárdás-album, 8 darabbal 100; Induló-album, 45 indulóval (Rákóczy stb.) 100; Mendelssohn: Lieder ohne Worte, 170 darabbal, diszkófényben 200; Karácsonyi-album, 12 darabbal 0-70; Karácsonyi-album, 24 darabbal 100; Magyar dal-album, 200 dallal 130; Köhler: Melódiák albuma 0-70. — Hegedűre: Strauss-album, 16 tánc 0-70; Meyerbeer-album, 28 kedvelt opera-motívum 0-70; Ábrándok, 100 darabbal 0-75. — Egyéb zeneműveink e lap előző számaiban feltalálhatók. — Árak forintokban. 743—1

BRICHTA E. zeneműkereskedése Törökbalint (Pestmegye).

Megjelent!

„Rim. kath. cirkevné piesne.“

100 legszebb, leghasználatosabb egyházi tót népéneknek új, egyházas, szabályos **orgonakisérete** minden alkalomra. Ára utalványon 2 korona 60 fillér.

Novák Ferenc Hrachovistye,

u. p. Csejthe.

735—1

Hazafias Mária-dalok. 742 1-5

Kontor Elek e legnépszerűbb műve a legalkalmasabb és legértékesebb *karácsonyi és újévi ajándék*. A dalok fényes sikere mellett — különösen kántorválasztásokon — számtalan elismerőlevél tanusködik. Ára 3 korona. A főtiszt, lelkeskedő papságnak és kántortanító uraknak 2 korona.

Igen alkalmasak még *karácsonyi és újévi ajándékkul* a következő díszes művek:

a) Egyháziak.

Hazánk Nagyszónya. (10 dal.) Ára 3 kor., kedvezménytel 2 kor.

Immaculata. (3 dal.) Ára 2 kor., kedv. 1 kor. 50 fill.

Miatyánk. (2 dal.) Ára 2 kor., kedv. 1 kor. 50 fill.

Magyar Dallamos Ünnepi Praeludiumok.

Az összes hangnemekből. (32 nagyobb orgona-darab.) Ára 5 kor., kedv. 4 kor.

b) Iskolaiak.

Örömdal. 4 szolamú vegyeskar, iskolaigazgató ünneplésére. Ára 1 kor. 50 fill., kedvezménytel 1 kor.

Évzöldő dal. 4 szolamú vegyeskar, iskolaigazgató névnapjára. Ára 1 kor. 50 fill., kedvezménytel 1 kor.

c) Világiak.

Ábrándok, Almok. 12 magyar dal. Ára 3 kor., kedvezménytel 2 kor.

Királyasszony kertje. 12 magyar dal. Ára 3 kor., kedvezménytel 2 kor.

Idyl. 6 oldalas műdal. Ára 2 kor., kedvezménytel 1 kor.

Tanító induló. Ára 2 kor., kedvezménytel 1 kor.

A művek gyönyörű színes címlapjai híres művészek legkiválóbb festményeit mutatják be.

A fenti művek a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve megrendelhetők a szerző kollégánk lakosimén **Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.**

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gyára.

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London.

Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerőlevél kiváló szak-tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniumok művésziesen hangolják, mindenütt feltűnést keltenek elvarázslóan szép összhangjukkal. **Előnyös feltételeink tanítók részére:**

A vételár felének vagy legalább egy harmadának lefizetése és a maradék részletekben meg egyezés szerint.

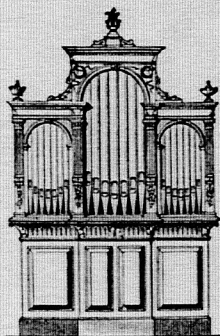
Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok és iskolák részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű, légnymatú harmoniumok igen erős atható hanggal. Igen erős kereslet miatt kérjük a megbízásokat idejekorán közölni.

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmonium építőmester **Egerben.**

Ajánlkozom mindenemű templomi orgona- és harmonium-készítésére a legújabb légnymatú, (pneumatikus) eső-rendszer szerint, igen jutányos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javításokat, tisztításokat és hangolásokat olcsón vállalok el jótállás mellett.

Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34925. sz. szabadalmát képez

„KAROLIUM“

vér- és paizstető, fakukac, poloska és a mézgasodást előidéző élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusztítja és a fakat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos vezérképviselet a bel- és külföldi részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasításán folytán készített vértetű-kovorket gyümölcsfáimnál még a múlt év nyarán teljes sikerrel alkalmazván, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a körte- és almafákon mutatkozó vértetű kártevőre az egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén mind remeken hajtottak és termésképeségüket vissza nyerték.

Kiváló tisztellel!

Hets Ödön s. k.

 Már megjelent! **A Szent-István-Társulat**

naptára az 1907-dik évre.

Ára 80 fill.

A katolikus családoknak nem kell már minden ékes-nél-ékesebb című naptárt vásárolniok, mivel a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT**-nak ezen diszes kivitelű **NAPTÁRA** sok tanulságos olvasmányt, a mindennapi életben szükséges praktikus útmutatások hosszú sorozatát, valamint igen-igen sok képet tartalmaz. Gondoskodva van mulattató anyagról is. Végül felhívjuk a figyelmet arra, hogy az új vásárárjegyzék kizárólag a Szent-István-Társulat ezen 1907. évi naptárában van benne ::

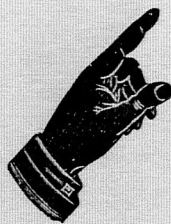
**A Szent-István
Társulat**

könyvkiadóhivatala
Budapest, VIII. kerület,
Szentkirályi-utca 28.

Viszonteladóknek,

hogy minél jobban terjeszthessék, a következő kedvezményes áron szállítjuk, ha az alábbi példányok **egyszerre** rendeltetnek meg:

25 példány	20 K helyett	15 K
50 ..	40	28 ..
100 ..	80	52 ..
200 ..	160	98 ..
300 ..	240	144 ..
500 ..	400	200 ..

A szállítási díjat a megrendelő fizeti, ha azonban a pénz előre beküldetik, bérmentesen szállítjuk.